

خبرت ابراهيم عليه السلام

پیامبر فطرت

سلسله مباحث سبحت خدا

سیره تربیتی پیامبران

دفتر ششم

محمد رضا عابدینی

المطبعة

www.ketaboo.com

فهرست

پیشگفتار.....	۱۳
مقدمه.....	۱۹

فصل اول:

دوران ولادت و رشد

ولادت.....	۲۶
موحد بودن اجداد انبیا علیه السلام.....	۲۷
پدر ابراهیم علیه السلام.....	۲۸
تأثیرات وراثتی در میان نسل ها.....	۲۹
مادر ابراهیم علیه السلام.....	۳۰
نقش زنان در هدایت جامعه بشری.....	۳۱
خلوت غار.....	۳۲

فصل دوم:

ورود به اجتماع

خروج از غار.....	۳۵
ساختار حقیقت جوی فطرت.....	۳۶
پرهیز از پرستش خودساخته ها.....	۳۷
بر هم زدن نظام عادت.....	۳۸
حفظ نظام وحدت گرای فطرت.....	۳۹

فصل سوم:

تجلی حقیقت از مجرای نبوت

احتجاج با آزر.....	۴۶
پرستش شیاطین.....	۵۰
نیاز به بازگشت به «خود» و رها شدن از عادت ها.....	۵۳

حضرت ابراهیم
سیرهٔ تربیتی پیامبران

- رحمان، نام جامع خداوند ۵۵
- طلب آموزش برای مشرکان ۵۷
- استدلال‌های علمی و عملی ابراهیم علیه‌السلام برای قوم خود ۵۸
- توجه به منشأ اعتقادات دینی ۶۰
- اقدام عملی برای هدایت مردم ۶۲
- احتجاج در جلسه محاکمه ۶۵
- سنت خدا برای یاری بندگان مقرب ۶۶
- به‌کارگیری روش انبیا علیهم‌السلام برای تبلیغ دین ۶۸
- یافشاری بر گمراهی ۶۹
- در آتش انداختن ابراهیم علیه‌السلام ۷۱
- همراهی سختی و آسانی ۷۶
- نکاتی درباره خطاب خدای متعال به آتش ۷۷
- عقاب و ثواب با یک سبب ۷۸
- تجلی قدرت خدای یکتا بر نمرودیان ۷۸
- هدایتگری از راه سبب‌سازی و سبب‌سوزی ۸۱
- حضور دائمی معجزات الهی، در وجود انسان و اجتماع ۸۴
- احتجاج پس از نجات از آتش ۸۷
- تبدیل دوستی‌های دنیایی به دشمنی ۸۸
- محکوم ساختن نمرود ۹۱
- ظلم، مانع هدایت ۹۴
- رابطه با خدا و شایستگی حاکمیت ۹۴
- قدرت مادی، نشانهٔ محبوبیت در نزد خدا؟ ۹۶
- عجز نمرود ۹۹
- ازدواج با ساره ۱۰۰
- به‌کارگیری ثروت در مسیر رضای خدا ۱۰۱
- سنت خدا برای یاری بندگان خالص ۱۰۲

فصل چهارم:

هجرت ابراهیم علیه‌السلام

- فرمان نمرود به تبعید ۱۰۷
- خروج از شهر ۱۱۰
- مظهر غیرت خدا ۱۱۱
- هدایتگری در حرکت به‌سوی شام ۱۱۴
- مشاهده ملکوت آسمان‌ها و زمین ۱۱۶

۱۱۹.....	احتجاج با ستارهپرستان (رابطه افول با محبت)
۱۲۲.....	نیاز دائمی به خدای متعال در همهٔ امور (برهان محبت)
۱۲۶.....	توجه به رابطه خدا و انسان در برهان افول
۱۲۹.....	مراتب دعوت
۱۳۱.....	دفع یک شبهه

فصل پنجم:

رسیدن به مقام خُلت

۱۳۵.....	مقام خُلت
۱۳۷.....	کلامی درباره مقام عبودیت
۱۳۸.....	چگونگی نائل شدن ابراهیم علیه السلام به مقام خُلت
۱۴۱.....	جایگاه عزرائیل علیه السلام در نظام هستی
۱۴۲.....	حکایت ملاقات ماریا با خلیل خدا
۱۴۵.....	نیاز، بهانه‌ای برای ارتباط با خدا
۱۴۶.....	زنده شدن پرندگان به دست ابراهیم علیه السلام

فصل ششم:

ازدواج ابراهیم علیه السلام با هاجر و ولادت اسماعیل علیه السلام

۱۵۵.....	ولادت اسماعیل علیه السلام
۱۵۶.....	امتحان الهی درباره هاجر و اسماعیل
۱۶۱.....	جوشیدن زمزم از زیر پای اسماعیل علیه السلام
۱۶۴.....	توجه مردم به سرزمین مکه
۱۶۵.....	پیروی از ابراهیم علیه السلام

فصل هفتم:

ولادت اسحاق علیه السلام و نابودی قوم لوط علیه السلام

۱۷۱.....	حضرت اسحاق علیه السلام
۱۷۳.....	نزول ملائکه برای بشارت به ولادت اسحاق علیه السلام
۱۷۶.....	بشارت به نوه، در کنار بشارت به فرزند
۱۷۹.....	واکنش ساره به این بشارت
۱۸۲.....	اسوه بودن حضرت ابراهیم علیه السلام و دیگر انبیا
۱۸۳.....	نظام قانونمند و پیوستهٔ عالم

فصل هشتم:

امامت ابراهیم علیه السلام

۱۸۹.....	مفهوم امامت
----------	-------------

- ۱۹۳..... امامت، پاداش سریلندی در آزمون‌های الهی
- ۱۹۴..... ذبح اسماعیل علیه‌السلام، آزمون بزرگ
- ۱۹۴..... ذبیح کیست؟
- ۱۹۷..... داستان ذبح اسماعیل علیه‌السلام
- ۲۰۳..... ذبح عظیم
- ۲۰۴..... معرفت انبیای گذشته به اهل بیت علیهم‌السلام
- ۲۰۵..... دعای ابراهیم علیه‌السلام برای امامت ذریه‌اش
- ۲۰۸..... دعای ابراهیم علیه‌السلام برای دوری فرزندان‌ش از شرک
- ۲۱۱..... دعای ابراهیم علیه‌السلام برای اقامه نماز
- ۲۱۲..... معنای اقامه نماز
- ۲۱۴..... رسیدن به کمالات اختصاص به مردان ندارد

فصل نهم: بنای کعبه

- ۲۲۱..... امنیت مسجد الحرام
- ۲۲۲..... فرمان خدا به یاکب ساختن کعبه
- ۲۲۳..... ویژگی‌های کعبه
- ۲۲۳..... تجلی عرش
- ۲۲۵..... پایه‌گذاری در توحید محض
- ۲۲۶..... اضافه کعبه به خدا
- ۲۲۷..... بنای کعبه بر اساس خلوص
- ۲۲۸..... تجلی‌گاه انسان کامل
- ۲۳۱..... اولین خانه
- ۲۳۲..... کعبه، اصل همه مساجد

فصل دهم: حقایق از حج

- ۲۳۵..... ارتباط حج با امامت
- ۲۳۶..... حج، لبیک به ندای ابراهیم علیه‌السلام
- ۲۴۰..... آیات قرآن درباره رابطه حج و امامت
- ۲۴۵..... حقیقت اعمال حج
- ۲۴۸..... امنیت در پرتو ولایت
- ۲۴۸..... حج عام و حج خاص
- ۲۵۰..... نقش کعبه در تمدن‌سازی اسلامی

حضرت ابراهیم
سیره نریتی پیامبران

WWW.KOTABO.IR

فصل یازدهم:

رحلت ابراهیم علیه السلام

- ۲۵۷..... صبر در مصیبت‌های دنیا با بینش توحیدی
۲۵۸..... مراتب قبض ارواح
۲۶۰..... مروری بر زندگی خاندان ابراهیم علیه السلام

فصل دوازدهم:

از مقامات ابراهیم علیه السلام

- ۲۶۷..... ابراهیم علیه السلام یک امت بود
۲۶۸..... خضوع همراه با اطاعت
۲۶۹..... حنیف بودن
۲۷۴..... آلوده نشدن به شرک
۲۷۵..... شکرگزار نعمت‌ها
۲۷۶..... برگزیده خدا
۲۷۶..... هدایت‌یافته الهی
۲۷۷..... عطای حسنات دنیوی به ابراهیم علیه السلام
۲۷۷..... قرارگرفتن در زمره صالحان
۲۷۹..... تبعیت رسول خدا از دین حنیف
۲۷۹..... دفع یک شبهه
۲۸۱..... مسلم بودن
۲۸۱..... مشاهده ملکوت آسمان‌ها و زمین
۲۸۱..... سه صفت مهم
۲۸۴..... رسیدن به حق‌الیقین
۲۸۵..... مراتب خروج از ظلمات به نور
۲۸۹..... قابلیت انسان برای مظهریت اسماء الهی
۲۹۰..... ارتباط ابراهیم علیه السلام با حیات
۲۹۰..... حیات، نتیجه و ظهور قدرت و علم
۲۹۲..... ابراهیم علیه السلام مظهر اسم عزیز
۲۹۲..... نگاه عمودی به عالم
۲۹۳..... ابراهیم علیه السلام پیامبر صاحب کتاب
۲۹۵..... سرچشمه مقامات ابراهیم خلیل علیه السلام

کتابنامه (۲۹۷)

﴿ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهِدَاهُمْ آفْتَدِهٖ ﴾

اینان کسانی هستند که خدا هدایتشان کرده است؛ پس به هدایت آنان اقتدا کن. (سوره انعام، آیه ۹۰)

پیشگفتار

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله لذاته بذاته على ذاته و الصلاة على شواهد صفاته و مظاهر تجلياته، سيما سيد الكونين و جامع المرتبتين و قائد الناشئين و خلاصة العالمين، محمد بن مصطفى و آله و ذريته، مرآئى صفاته العليا و شواهد اسمائه الحسنی، صلواته على حق ارشادهم، و تكافى جزاء احسانهم و ارادهم.

سیره تربیتی قرآن کریم، افزون بر بیان مفاهیم، معرفی مصادیق و الگوهای عینی و خارجی است؛ از این رو در قرآن کریم بیش از دوهزار آیه درباره انبیای الهی علیهم السلام آمده است. این امر نشان می‌دهد که مطالعه و بررسی زندگی انبیای گذشته، برای امت پیامبر خاتم صلواته علیه‌وا له نیز راهگشا و هدایت‌بخش است. زیرا همه انبیا، با اینکه به شرایط زمان، مکان و استعدادها توجه داشته‌اند، ولی مخاطبشان «نظام فطرت» بوده است؛ نظامی که خدای متعال آن را در وجود همه انسان‌ها قرار داده است. از این رو، به تعبیر قرآن کریم، زندگی امت‌های انبیای پیشین مثلی برای امت خاتم است:

﴿ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴾ (و آنان را پیشینه و مثلی برای آیندگان گردانیدیم).

نکته دیگری که ما را به زندگانی انبیای پیشین متوجه می‌کند این است که همه انبیا در دعوت و هدایتگری به اصلی واحد متکی هستند و در حرکتی مستمر، با هم پیوستگی دارند؛ هر پیامبری تصدیق‌کننده پیامبران پیشین، و بشارت‌دهنده به انبیای پس از خود است؛ بلکه از ابتدا بشارت به نهایت را نیز دارند.

در این نگاه همه انبیا علیهم‌السلام در حکم انسانی واحد هستند که زندگانی چند هزار ساله دارد. هر یک از آنان با توجه به مراتب کمالی امت‌ها، آشکارکننده بخشی از ظهورات و جلوه‌های کمالی اواخر الهی هستند. این سیر در طول تاریخ ادامه می‌یابد تا اینکه آخرین پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله و اوصیای گرامی‌اش علیهم‌السلام، تمام جلوه‌های کمالی را به ظهور تام می‌رسانند و میزان و شاهد تمام انبیا و امت‌های آنها محسوب می‌شوند.^۱

در این نگاه، انبیا در اوج نقطه کمالی‌شان، هر کدام ظهوری از ظهورات انسان کامل محمدی و نیز انگشت اشاره و آیه‌ای برای شناخت خداوند متعال و شناخت جلوه تمام و خلیفه مطلق او هستند. در نتیجه، شناخت انبیا و اوصیای الهی، مقدمه‌ای برای شناخت رسول گرامی اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله و اوصیای ایشان علیهم‌السلام است. هرچه در این معرفت، جامع‌تر و عمیق‌تر شویم، به معرفت جلوه اتم خلیفه الهی نزدیک‌تر خواهیم شد.

شاید بتوان گفت: تمام گستردگی زمان، مکان، استعدادها و مراتب رشد همه انسان‌ها در امت نبی خاتم صلی‌الله‌علیه‌وآله جمع شده است؛ از این رو باید از همه مقدمات هدایتگری برای رسیدن به هدایت جامع و تام استفاده شود؛ البته با در نظر داشتن حدودی که در هر زمان سبب محدود شدن و محدود کردن می‌شوند. در نتیجه، در این زمان، تنها دین اسلام نجات‌دهنده است و مراتب تجلی انبیا علیهم‌السلام در طول تاریخ روحی بشر، مراتب تجلی نبی خاتم صلی‌الله‌علیه‌وآله به‌شمار می‌آید.

همچنان که قرآن کریم هدف و غرض واحدی دارد، و هر سوره و آیه‌ای در پرتو این غرض مأموریت خود را به انجام می‌رساند، مأموریت انبیای الهی در نظام هستی و

حضرت ابراهیم
سیره تربیتی پیامبران

۱. یکی از اموری که پیوستگی سلسله نبوت و امامت را تا امروز به روشنی نمایان می‌کند، زیارت‌نامه‌های مأثور معصومان علیهم‌السلام است که با سلام و یاد آدم صلی‌الله و نوح و ابراهیم و موسی و عیسی علیهم‌السلام آغاز می‌شود و با درود بر پیامبر خاتم و اوصیای آن حضرت علیهم‌السلام پایان می‌یابد.

عالم انسانی نیز در پرتو ظهور تام الهی و خلیفه مطلق او معنا می‌شود. می‌توان گفت: تفسیر عالم انسانی و بلکه تمام هستی در پرتو فصل اخیر و غایت عالم وجود، که خلیفه مطلق خداوند است، کامل می‌شود.

وعده الهی به تکرار تمام سنت‌های پیشین، در امت خاتم می‌تواند فرصتی را ایجاد کند که با تبیین زندگی و حوادث امت‌های گذشته و نحوه برخورد صحیح انبیا در رفع مشکلات، انسان مسلمان عمری طولانی به وسعت تاریخ انسانی بیابد و با آمادگی کامل حوادث را پیش‌بینی کند و راه برون‌رفت صحیح از آنها را تشخیص دهد و با عبرت از سرگذشت کسانی که انتخاب غلط کرده‌اند، از تکرار عمل غلط آنها و ابتلا به سرگذشت ذلت‌بارشان مصون و محفوظ بماند.

قرآن کریم تاریخ انسانیت را با شاخصه بعثت و حرکت انبیا معرفی می‌کند که از ابتدای خلقت آدم علیه‌السلام نبرد حق و باطل آغاز و با سجده ملائکه و تمرد شیطان جلوه‌گر می‌شود. در طول تاریخ نیز انسان پس از هبوط برای بازگشت به سوی خدا همواره درگیر نبردی درونی با شیطان درون و نبردی بیرونی با ابتلائات از سوی طاغوتیان و مستکبران و ملأ و مترفین از سوی دیگر بوده است. و قرآن درباره مأموریت هر نبی و رسولی و درباره ایفای نقش او در این نبرد سهمگین، زیباترین و صادق‌ترین بیان را به کار برده است. *وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ قِيلَ لَهُ قَدْ جَاءَكَ بِالْحَقِّ بَيِّنَاتٌ مِّن رَّبِّكَ فَانصَبْ عَلَىٰ رَأْسِكَ وَمَا كَانَ لِأَنْبِيَاءٍ أَنْ يَكُونُوا مُشْرِكِي اللَّهِ شَيْئًا وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ يَدْعُوا لِلَّهِ لَمَّا حَضَرَ الرَّجُلُ مِن الرِّجَالِ وَنِسَائِهِ آلًا تَحْتَهُ وَكُنُفًا يَسْبُحُونَ* قرآن کریم بهترین روش و راست‌ترین بیان تاریخ‌نویسی هدایتی را به ما آموخته و محور اصلی این تاریخ را نبرد حق و باطل قرار داده و نقش سلسله متصل و جلیل انبیا و اوصیای الهی را در این نبرد روشن کرده است.

گذشته از این ثمرات گران‌بها، یاد انبیا و اولیای الهی علیهم‌السلام ذکر خداوند سبحان است و انسان متذکره احوال انبیا، مترجم به یاد خداست؛ که یاد خدا با یاد اولیای او محقق می‌شود.

به تعبیر مفسر عالی‌قدر، علامه طباطبایی رحمه‌الله عصمت انبیای الهی سبب شده است که آنها توحید مجسم باشند و سبک زندگی موحدانه را آشکار کنند.

انبیا و اولیای الهی انسان‌های تأثیرگذار و زنده عندالله هستند، و محبت به آنها

محبت به خداوند است و هدایتگری ایجاد می‌کند. محبت به آنها مانند وزنه‌های تمرینی است که انسان را برای بالا بردن وزنه محبت اولیای محمدین علیهم‌السلام آماده می‌کند و به‌دنبال آن آمادگی برای محبت الهی محقق می‌شود. گفت‌وگوی نبی‌گرامی اسلام صلی‌الله‌علیه‌وآله در معراج با پیامبران و اشتیاق و محبت آنان به رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله اشاره‌ای به این معناست.^۱

با توجه به آنچه گفته شد، تحلیل سیره انبیا و اولیای الهی، به‌عنوان حقیقتی زنده و تأثیرگذار در زندگی امروز ما - چه در جانب محبت به آنها و چه در جانب عبرت‌گرفتن و درس‌آموزی از سرنوشت مخالفان آنها - آن هم در بیان کامل قرآنی، کاملاً لازم و ضروری است.

از این‌رو، با توجه به اینکه در دوران غیبت خاتم اوصیا علیهم‌السلام، همه سنن و موارث انبیا علیهم‌السلام در کمالات و ابتلائات تکرار می‌شود، برای مصون ماندن از حیل‌های شیطانی به مدد آیات قرآن کریم و احادیث اهل‌بیت و عترت نبوی علیهم‌السلام، به شناخت سیره و سنت‌های انبیا علیهم‌السلام و نحوه برخورد مؤمنان و منافقان و مشرکان و کافران و معاندان می‌پردازیم تا با تطبیق آن بر شرایط امروز، صراط مستقیم هدایت را به‌طور مصداقی شناخته، با عنایت الهی از انحرافات و اغوجاجات شیطانی محفوظ بمانیم.

در این راه از ارواح جمیع انبیا و اولیای الهی استمداد می‌کنیم تا از راه‌های گوناگون هدایت به شاهراه و صراط مستقیم هدایت محمدی صلی‌الله‌علیه‌وآله راه پیدا کنیم و با محبت به همه انبیا و اولیا، محبت به اولیای محمدین علیهم‌السلام را بیاموزیم، و با بغض نسبت به همه معاندان تاریخ، از میل به‌سوی منحرفان حفظ شویم.

پیش از ورود به مباحث اصلی کتاب، مناسب است که به نکات زیر توجه شود:

۱. محتوای این کتاب به‌صورت گفتاری از شبکه سوم سیمای جمهوری اسلامی، در برنامه ارزشمند «سمت خدا» ارائه شده؛ از این‌رو ملاحظات بسیاری، از جمله شرایط مخاطبان و حالت گفتاری و اختصار در آن رعایت شده است. در نتیجه نیاز است این بحث‌ها به‌صورت جدی‌تر و عمیق‌تری ادامه پیدا کند.

حضرت ابراهیم
سیره تربیتی پیامبران

۲. از مسئولان صداوسیما جمهوری اسلامی و شبکه سه و دست‌اندرکاران مخلص برنامهٔ سمت خدا، به‌ویژه جناب آقای رکنی، تهیه‌کنندهٔ متعهد، دلسوز و مخلص، جناب آقای شریعتی، مجری متواضع و محبوب برنامه و کارشناسان با اخلاص، فاضل و توانایی که در طول سالیان متوالی سبب اعتماد مردم شده‌اند، تشکر می‌کنم و برای افتخار حضور در این برنامه، خدای متعال را سپاس گزارم.

۳. از مجموعه دست‌اندرکاران دفتر نشر معارف بالخصوص مدیر محترم جناب آقای پیرمردادیان و حجة‌الاسلام علی‌جان‌زاده و ویراستاران محترم که در تدوین و ویرایش و نشر این اثر زحمت کشیده‌اند کمال تشکر را داشته و از خدای متعال توفیقات بیشتر را برای آن‌ها مسألت دارم.

۴. از مخاطبان صداوسیما جمهوری اسلامی که در طول بخش برنامه با تشویق یا انتقاد و سؤال، ما را یاری کرده‌اند قدردانی می‌کنم.

۵. در این مباحث از کتاب‌های تفسیر قیم المیزان، نوشتهٔ علامه طباطبایی رحمه‌الله و تفسیر تسنیم و سیرهٔ پیامبران استغفرالله جوادی آملی حفظه‌الله و بسیاری از تفاسیر و تواریخ دیگر استفاده شده است که نام قسمتی از آن‌ها در کتابنامه ذکر می‌شود.

۶. امیدوارم خوانندگان گرمای کوتاهی‌های احتمالی را ببخشند و با نگاهی از سر عفو و اغماض، و به نورانیت آیات و احادیث و یاد اولیا و انبیای الهی به این مطالب بنگرند و با پیشنهادها و انتقادهای مشفقانهٔ خود، ما را در نشر بهتر معارف الهی یاری دهند.

به امید آنکه این کتاب برای ارتباط بیشتر و مصداقی‌تر ما با قرآن کریم و اهل بیت و انبیا و اولیای الهی علیهم‌السلام و عشق و محبت به ایشان مؤثر باشد، در دفتر ششم از مجموعهٔ سیرهٔ تربیتی پیامبران، زندگی و سیرهٔ پیامبر فطرت ابراهیم خلیل‌الله علیه‌السلام را با سلام خدای سبحان بر او آغاز می‌کنیم: «سَلَامٌ عَلٰی اِبْرَاهِیْمَ»^۱ سلام بر ابراهیم که به مقام خَلَّتْ الهی رسید: «وَ اتَّخَذَ اللّٰهُ اِبْرَاهِیْمَ خَلِیْلًا»^۲ و پس از پشت سر نهادن ابتلائات سخت و عظیم الهی به مقام شامخ امامت دست یافت: «وَ اِذْ ابْتَلٰ اِبْرَاهِیْمَ

۱. سوره صافات، آیه ۱۰۹.

۲. سوره نساء، آیه ۱۲۵.

زُبُّهُ بِكِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا ۗ^۱ او که خدای سبحان به خطاب > **إِنَّ**
إِبْرَاهِيمَ لَحَلِيمٌ أَوَّاهٌ مُنِيبٌ >^۲ وی را ستوده و مدال عالی وفای به عهد را بر گردنش آویخته
> **وَ إِبْرَاهِيمَ الَّذِي وَفَّى** >^۳

ابراهیم علیه‌السلام از منظر الهی به‌تنهایی امتی بود > **إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ خَنِيفًا** >^۴
ندای این پیامبر بزرگ، در برپایی حج تا قیامت طنین‌انداز است > **وَ أَدْنَىٰ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ**
يَأْتُوكَ رِجَالًا وَ عَلَىٰ كُلِّ صَامِرٍ ۝ و همه حاجیان بیت‌الله لیبیک‌گویان ندای دعوت او به حج
هستند که خدای سبحان دعوت او را به گوش همه رسانید و با بنای کعبه، مقام عالی
اخلاص و طهارت خود را در عبادت الهی به نمایش گذاشت.

تجلی اعظم الهی، پیامبر خاتم صلوات‌الله‌علیه‌وآله و اهل‌بیت عیبه‌السلام از نسل او قرار گرفته
و همه انبیای بنی‌اسرائیل نوادگان او می‌باشند. خط هدایت در عالم از شجره طیبه
ابراهیم علیه‌السلام بر جای مانده و پرچم نبرد حق علیه باطل تا امروز به دست ذریه او
برافراشته است.

خداوندا، با فقر و گدایی به پیشگاه عزت و غنایت آمدم، بدین درگاه بارمان ده
و از جام رحمانیت و رحیمیت خویش، کاسه گدایی‌مان را لبریز کن! آمین یا رب
العالمین!

محمدرضا عابدینی

قم مقدس

رمضان المبارک ۱۴۴۰ - خرداد ماه ۱۳۹۸

۱. سوره بقره، آیه ۱۲۴.

۲. سوره هود، آیه ۷۵.

۳. سوره نجم، آیه ۳۷.

۴. سوره نحل، آیه ۱۲۰.

۵. سوره حج، آیه ۲۷.